

- відповідність фінансових дій економічному стану та матеріальним можливостям підприємства;
- визначення головної загрози з боку конкурентів, вибір напрямків фінансових дій та для досягнення вирішальної переваги над конкурентами;
- створення та підготовка стратегічних резервів.

Таким чином, успіх проведення фінансової диверсифікації машинобудівних підприємств гарантується при взаєморівнозві теорії і практики фінансової стратегії, при співпаданні стратегічних цілей з реальним економічним та фінансовим можливостям та через жорстке централізоване фінансове управління грошовими потоками.

Використана література

1. М. Д. Корінко. Оцінка результатів диверсифікації діяльності підприємства // Актуальні проблеми економіки. — №3, 2006 р., ст.52-57.

УДК 338.45

Ірина Маркович, к.е.н., асистент

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, Україна

ФІНАНСОВА ГНУЧКІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА ЯК ОБОВ'ЯЗКОВА УМОВА ЙОГО СТРАТЕГІЧНОЇ СТІЙКОСТІ

Анотація. Розглянуті характерні особливості умов господарювання вітчизняних промислових підприємств. В якості однієї з детермінант стійкості підприємства виділена фінансова гнучкість.

Ключові слова: промисловість, фінансова гнучкість, стійкість підприємства.

Iryna Markovych

FINANCIAL FLEXIBILITY OF ENTERPRISE AS THE MANDATORY CONDITION OF ITS STRATEGIC STABILITY

Abstract. The characteristic features of operating conditions of domestic industry were investigated. As one of the determinants of the stability of enterprises financial flexibility were selected.

Keywords: industry, financial flexibility, stability of the enterprise.

Наявна структура промисловості України зумовлює високу витратність економіки, оскільки базові галузі вирізняються не тільки високою енергоємністю виробництва, а й високою фондо- та капіталомісткістю. Промисловість переживає важкий період, оскільки кризові явища у світовому просторі протікають на тлі складних і не завжди ефективних реформ у вітчизняній фінансовій, грошовій, податковій системах. Таке середовище визначає високу ризиковість здійснення інвестицій в українську економіку. З огляду на вказані труднощі, важливою передумовою ефективної реалізації поновлювальних процесів на підприємствах є наявність достатнього фінансового забезпечення та доступності кредитних ресурсів.

Емпіричні дослідження особливостей формування капіталу вітчизняних промислових підприємств показують суттєву варіативність її структури серед підприємств різного розміру та організаційно-правових форм. Це пояснюється тим, що, як правило, для великих компаній характерна нерізка волатильність активів, диверсифікованість як видів діяльності, так і джерел залучення фінансових ресурсів. Це, природно, є стабілізуючими факторами, спрямованими проти коливань

зовнішнього середовища підприємства. Натомість суб'єкти господарювання невеликих організаційних форм доволі часто мають обмежений доступ до запозичень, хоча й більш схильні до змін та внаслідок цього є гнучкішими на ринку. Крім того, фінансування малих підприємств відбувається переважно за рахунок нерозподіленого прибутку, оскільки зовнішній капітал обходиться надто дорого.

Не залежно від структури капіталу основним показником, який визначає спроможність швидко мобілізувати фінансові ресурси для проведення реактивних чи превентивних заходів, що здатні максимізувати вартість компанії та її стійкість на ринку, є фінансова гнучкість.

Фінансову гнучкість можна оцінювати у кількох основних аспектах: за кількістю можливих для підприємства шляхів досягнення певних цілей, за рівнем диференціації між ними, за різноманітністю результатів застосування різних варіантів розвитку подій.

Закордонні вчені здійснюють вимірювання фінансової гнучкості за допомогою наступних індикаторів:

- показника чистої балансової ліквідності (net liquidity balance), який обчислюється як відношення грошових коштів та їхніх еквівалентів у національній та іноземній валюті до сукупних активів,
- коефіцієнта RISK, що дорівнює відношенню накопиченого прибутку (accumulated profit) до накопичених інвестицій (accumulated investments).

Проте, дуже важливою є правильна інтерпретація отриманих результатів, адже незадовільні значення індикаторів можуть бути спричинені короткостроковими труднощами на підприємстві або перебуванням у початковій фазі певного довготермінового інвестиційного проекту, що вимагає значних фінансових вливань.

Тому, постійний моніторинг зовнішнього та внутрішнього середовища підприємства є критично важливим у сучасних умовах глобалізованого ринку з тісними взаємозв'язками та взаємозалежностями, адже навіть незначні його коливання можуть мати суттєві наслідки для стійкості суб'єкта господарювання.

Найважливішими факторами, які забезпечують зростання ефективності виробництва в сучасних умовах, можна вважати по-перше, застосування у виробництві досягнень науково – технічного прогресу, а по-друге, постійне вдосконалення систем управління виробництвом та організаційних форм для найбільш ефективного використання ресурсів та зменшення витрат.

Структури та методи управління, які були традиційними протягом останніх десятиліть, не можуть застосовуватися зараз без врахування внутрішніх та зовнішніх умов. Зовнішнє середовище діяльності сучасних підприємств характеризується динамічністю та турбулентністю, в той час, як ще всередині минулого століття його можна було назвати відносно стабільним та простим, чітко впорядковані робочі відносини змінилися на вільне підприємництво, бюрократизм трансформувався в невизначеність та ризиковість діяльності.

З огляду на це, забезпечення фінансової стабільності переходить у пріоритетні завдання кожного підприємства, що вимагає дуже ретельного підходу до управління усіма бізнес-процесами організації. Це стосується не тільки фінансових напрямків роботи, а й організаційного укладу, оскільки всі процеси суб'єкта господарювання перебувають в тісному взаємозв'язку та здатні синергічно поширювати як позитивні, так і негативні ефекти від будь-яких змін.

Безумовно, досягнення високого рівня фінансової гнучкості може бути одним із індикаторів адаптованості підприємства до роботи в глобальних умовах поряд із такими як: знос основних засобів; рівень браку у виробничій собівартості продукції; частка сертифікованої продукції в обсязі реалізованої; частка витрат на дослідження та

розробки в загальній величині витрат підприємства; якість ділових відносин з постачальниками; якість сервісу; комунікаційна активність; тенденції ефективності збуту; ступінь диверсифікації ринків; частка експорту в обсязі реалізації; готовність до залучення іноземних інвестицій.

Періодичне оцінювання всіх вищевказаних параметрів роботи підприємства дозволяє вчасно виявити «вузькі місця» та вжити превентивних заходів стабілізації. Управління є тією ланкою виробничої системи, яка зобов'язана будуватися на принципах чутливості до змін – необхідним є створення комплексу контрсигналів реагування навіть на незначні коливання оточення, що забезпечує динамічну стабільність системі, та наявності сукупності коректуючих відповідей на зовнішні виклики, які дають можливість системі змінюватися в певних межах. Поєднання наявності цих факторів дозволяє перетворити підприємство на адаптивну систему з високим ступенем гнучкості.

УДК 657

Леся Марущак, к.е.н., ст. викладач

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, Україна

СУЧАСНІ КОНЦЕПЦІЇ УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ В ІНФОРМАЦІЙНІЙ СИСТЕМІ ПІДПРИЄМСТВА

Анотація. Досліджено та розкрито значення управлінського обліку як основної складової системи інформаційного забезпечення управління господарською діяльністю підприємства, визначено сферу застосування, а також тенденції його розвитку на підприємствах у сучасних умовах господарювання.

Ключові слова: *управлінський облік, інформація, інформаційна система підприємства, витрати, підприємство.*

Lesya Maruschak

MODERN CONCEPTS MANAGEMENT ACCOUNTING IN INFORMATION SYSTEM OF ENTERPRISE

Abstract. Investigated and disclosed the value of management accounting as a major component in information system management of economic activities on the enterprise, defined the scope and its development trends on the enterprises in the contemporary economy.

Keywords: *management accounting, information, information system of enterprise, costs, the enterprise.*

У зв'язку із світовими кризовими явищами проблема ефективного використання системи управлінського обліку в сучасних умовах постає не тільки перед Україною, як державою, яка має державні підприємства, якими необхідно ефективно управляти, а й перед окремими приватними холдингами, корпораціями та підприємствами. Останніми роками на вітчизняних підприємствах значно зростає потреба у застосуванні управлінського обліку, що зумовлюється обмеженістю сировинних ресурсів, а також конкуренцією на ринках сировини, товарів, продукції та послуг, а отже і необхідністю прийняття ефективних управлінських рішень на основі обґрунтованої, своєчасної та достовірної інформації.

Більшість теоретиків та практиків у сфері обліку дотримуються думки про те, що управлінський облік як самостійний вид формування та використання економічної